

**FINANCIJSKA
PISMENOST**

HRVATSKA NARODNA BANKA

INFORMIRAJ SE!

ŠTEDNJA

Dio dohotka koji nam ostane nakon potrošnje zovemo štednjom. Dohodak može biti plaća, mirovina, stipendija, naknada, renta i sl., a potrošnja je sve ono na što dostupna novčana sredstva trošimo. Razlika koja nam u nekom razdoblju preostane, ako postoji, čini štednju. Suprotna situacija, kod koje nam raspoloživa razina dohotka nije dostatna za podmirenje troškova, vodi u zaduživanje ili neki od oblika odgode plaćanja.

Mnogi smatraju da je štednja samo odgođena kupnja. Polazi se od pretpostavke da ćemo ta sredstva svakako potrošiti u određenom razdoblju. Međutim, treba misliti i na sve koristi koje nam sredstva “stavljena sa strane” donose za vrijeme dok ih nismo trošili. To je u prvom redu osjećaj sigurnosti i činjenica da postoji dodatni izvor sredstava kojim ćemo se moći koristiti ako dođe do značajnih promjena naših trenutačnih financijskih okolnosti.

Dohodak – potrošnja (dohodak veći od potrošnje) = štednja

Dohodak – potrošnja (dohodak manji od potrošnje) = zaduživanje

Zabluda je da štede samo bogati i da je za štednju potrebno izdvajati velike količine novca. Naravno, visina ušteđenog iznosa ovisit će ponajprije o iznosu koji izdvajamo, ali i o roku štednje. Tako već i s manjim mjesečnim iznosima možemo u duljem roku uštedjeti

Oročeni depoziti kućanstava krajem 2017.: **120.068,4** (u milijunima kuna)

Izvor: Bilten, br. 240, Tablica D8a

iznos koji smo, prije nego što smo počeli štedjeti, smatrali nedostižnim. Oblici štednje koji su nam na raspolaganju jesu različite vrste štednje u kreditnim institucijama i štednja u “vlastitom aranžmanu” (*štednja u čarapi*). U nastavku teksta možete saznati više o štednji u kreditnim institucijama.

KAMATA – JEDAN OD OSNOVNIH MOTIVA ZA ŠTEDNJU

Najveća prednost štednje u kreditnim institucijama jest mogućnost zarade u obliku kamate. Ugovorene kamate na štednju mogu biti fiksne i promjenjive. Kao i kod kreditnog poslovanja, ugovaranjem promjenjive kamatne stope preuzimamo kamatni rizik, odnosno mogućnost povećanja ili smanjenja kamatne stope koja će se primjenjivati u određenom roku na naš depozit. Ugovaranjem fiksne kamatne stope izbjegavamo kamatni rizik.

U vezi s kamatnom stopom važno je napomenuti kako su kamatne stope kod štednje izražene na godišnjoj razini, što treba uzeti u obzir kod vlastitih izračuna očekivane zarade za rokove štednje različite od godine dana.

Kamatne stope izražene su na godišnjoj razini.

VRSTE ŠTEDNJE

ŠTEDNI RAČUNI S VIŠEKRAVNIM UPLATAMA

Štedni račun s višekratnim uplatama oblik je štednje kod kojega na određeni rok ugovaramo štedni račun te definiramo dinamiku i visinu uplata koje ćemo izvršavati. Najčešće o visini i učestalosti uplata ovisi i kamatna stopa koja će se primjenjivati.

KLASIČNI OROČENI DEPOZITI

Oročeni depozit je oblik štednje prikladan za potrošače koji posjeduju određenu količinu novca za koji smatraju da im neko vrijeme neće biti potreban. Ugovaranjem oročenog depozita obvezujemo se određenu količinu sredstava (donja granica koju je moguće deponirati obično je unaprijed definirana) položiti na štedni račun na određeno vrijeme uz određenu kamatu. Po završetku roka oročenja isplaćuje se položeni iznos uvećan za kamate. Prije ugovaranja ovakvog oblika štednje informirajte se o eventualnim naknadama i troškovima, kao i o postupku i primjeni kamatne stope u slučaju ranijeg razročenja (podizanju sredstava prije isteka ugovorenog roka).

RENTNA ŠTEDNJA

U slučaju rentne štednje – a za razliku od klasične oročene štednje – ostvarena se kamata isplaćuje, najčešće višekratno, za vrijeme trajanja oročenja (mjesečno, tromjesečno, polugodišnje i sl.).

DJEČJA ŠTEDNJA

Dječje štednje namijenjene su djeci i maloljetnicima. Kod takvih oblika štednje račune za korisnike ugovaraju zakonski zastupnici (roditelji ili skrbnici). Kao i kod svih ranijih oblika štednje, potrebno se na vrijeme informirati o načinu ugovaranja, redovnom i prijevremenom roku završetka štednje te pripadajućim naknadama i troškovima. Osim toga, ovdje je važno spomenuti kako postoje i zakonska ograničenja kod isplate sredstava s računa korisnika prije punoljetnosti, o kojima treba voditi računa prije sklapanja ugovora o štednji.

STAMBENA ŠTEDNJA

Stambena štednja je namjenski oblik štednje kod kojega korisnici, najčešće po isteku ugovornog roka štednje, imaju pravo na pogodnosti kod stambenoga kreditiranja. Stambena štednja ugovara se na razdoblje od pet godina (iako postoje i kraći modaliteti o čijim uvjetima treba voditi računa prije ugovaranja). Korisnik ugovara visinu iznosa i dinamiku polaganja na štedni račun. Osim ugovorenog iznosa kamate, korisniku se na račun pridodaju i državna poticajna sredstva ako na njih ostvaruje pravo. Po isteku štednog ugovora korisnik odlučuje želi li sredstvima raspolagati ili na temelju uštedenog iznosa ostvariti pripadajuće pogodnosti pri stambenom kreditiranju.

UVIJEK TREBA PRIPAZITI NA...

Prije ugovaranja bilo koje štednje odredite što je moguće preciznije iznos, rok, dinamiku i ciljeve koje želite postići. Detaljno se informirajte o uvjetima oblika štednje koji ste odabrali. Takve su informacije dostupne u općim uvjetima poslovanja kreditnih institucija te u općim uvjetima poslovanja povezanim s određenim proizvodom/uslugom, kao i u izravnom razgovoru sa zaposlenicima banke odnosno kreditnih institucija. Osigurajte se da vam budu poznati svi aspekti ugovaranja, vođenja, redovnog i prijevremenog zatvaranja štednje. Osim toga, imajte na umu i sve troškove i naknade koji bi se mogli pojaviti (ulazna/izlazna naknada, naknade za vođenje, naknade za prijevremeno razročenje i sl.) u procesu štednje. Te su informacije dostupne u javno objavljenim tarifama naknada. Katkad je, prije ugovaranja štednje, korisno “staviti na papir” nekoliko scenarija te usporediti zaradu od kamata i pripadajućih troškova za svaki od scenarija i tek na temelju takvog “testa” donijeti i odluku.

